

Ta tirjatev je čisto opravičena. — Prosjak časih ne stori nič za odgojo, bogatin mnogo, ali dostikrat vse napačno. Kdo dela v tem obziru navadno bolj prav? — Sredni stan, nepopačeno ljudstvo bodi si po mestih, bodi si po kmetih. Ljudje srednjih stanov se redkeje popačijo. Dobra odgoja, katero so vžili v mladosti, je toliko vkoreninjena v njih, da je ne odvržejo z lepo.

To nam priča tudi zgodovina. Kako žalostno je bilo pač v prvi polovici prejšnjega stoletja na Nemškem! Nemški vladarji, njihova spremstva, plemenitniki so bili na tako visoki stopinji razuzdanosti, da više niso mogli. Kdor je bil najbolj popačen, ta je imel prvo besedo; čednost je ležala v kotu zanemarjana in zapuščena. Vladarji so prepustili vladanje svojim ljubljencem, ki so bili razuzdani kakor oni, ter so živeli velikrat grozno pohotno, in tako so si pomagale tudi gosposke žene, kar pa ni, da bi opisoval, kajti ž njimi vred vživajo grenki sad takega počenjanja, Bogu bodi potoženo! tudi nedolžna ljudstva.

Le srednji stan je ostal bolj nepopačen. V hiše rokodelca se ni vselila ona poživljenost. Kdor hoče v podobah videti to razuzdanost, naj bere Schillerjevo igro „Kabale und Liebe“, v kateri nam je predočil pesnik vso popačenost viših krogov; nasproti ji je pa postavil nepokvarjeno življenje srednjega stanú, se vé da — pesnik po pesniško, a vendar krije v sebi mnogo resničnega jedra.

Stopite tedaj v hiše nepokvarjenega državljana, in posnemajte ga, ako vam je dušni in telesni prid otrokov na serci. Nepotrebno je pisati obširneje o tem predmetu. Bolj bo hasnilo z lastnimi očmi gledati, kot brati še tako debelo knjigo. (Dalje prih.)

Dr. Jakob Zupan.

Posében pobratim Zupanov je bil duhoviti M. Čop, in po njem se je pobratil z M. Kastelicem tako, da sta l. 1828 dala v „Illyr. Bl.“ št. 14. skupaj: Das Grab (von Salis) — Grob in l. 1829 št. 7: O godu Franca I. ino Karoline ter v tedanji Bohoričici se vé da podpisala oba: S. no K. t. j. Supan no Kastelic. Odslej pa je priobčeval J. Zupan spiske svoje slovenske in nemške nekaj po „Illyrisch. Blatt“, nekaj po „Krajnski Čbelici“, nekaj tudi po „Carinthia“ v Celovcu.

a) V „Illyr. Bl.“ l. 1830 št. 7 se nahaja: O godu rojstva našiga presvitliga Cesarja Franca I. na pr. s prvo in zadnjo kitico:

Brona grom Ilirjo maja,
Po dobravah mark gromí,
Kralju Francu god obhaja
Od Tiról do Hrovatí. .

Kralja varvat Ilirjani
Kri gorko bi prelivalj;
Dolgo, dolgo nam ohrani
Franca, Bog! ti mira kralj!

Št. 12: O godu „Barona Jožefa Kamila Šmidburga“ poglavarja Kraljestva Ilirskiga itd.:

Vse, Kamilo! Te poštuje,	Nestorja dej Bog Ti léta!
Od Solčanov do Bregank,	Zdravga vidi sinov nuk!
K' poglavarju pertekuje,	Pozno bod' Ilirji vzéta
Od Ipave do Trojank..	Jožefa podpora, uk!

Št. 14: Cesar Karl VI. Oče kranjskim cestam:

Porsni nasproti	Alfreda Britani,
Kerk glavo molí,	Hval' Tita Rimljan,
Po suhim ga poti	Henrika Galjani,
Ne b' obšel tri dni..	Raj Karla Krajan.

Št. 15:

Velki Petik

pred

1797 letmi.

Kralj mira bledéva	Ne knige Pekína
Na kolu prepét:	Ne Gerkov Platón,
Narodu veléva	Ne modri Nilina,
Pred hlimbo udrét.	Ne Rim premagón.
Pot Ivan dodéla	Judeja tak mala
Heroda korí:	Uk pravi nam dá;
Filipka rohnéla,	Dol, gora ukála,
Obglavit hití.	Napaka derhtá.

Vangeli kraljuje,
Malik podkopan;
Tema omaguje,
Opoka bél dan.

Opomnila.

1. Kralj mira, Kristus; mir na mesti: svét, de vsih dvajsetero verst brez ceta n' esa ostane.
2. Narodu, ljudém.
3. Hlimba, himba, hlinenje, hinavšina farizejov.
4. Udreti, bežati; scer tudi udariti.
5. Ivan: Janez, Johan, Ihan, Juan, Ivanica, Vanča, Vonča, Vončina, Ivo, Ivica, Jovo, Jan, Janeš, Janš, Janša, Anže, Anžic, Anzel, Hanzel, Janko, Juanc, Hanke, Janoš, Jeniš, Jenko, Jovica, Ivče, Ješek, Janezik: tridesét glasov za eno imé!
6. Koriti, svariti; korenje, pokorenje.
7. Filipka, Filipova žena.
8. Obglaviti, obresglaviti, ob glavo djati.
9. Kniga, po Kitajsko, Kineško, king, bukve.
10. Pekín, prvo mesto Kitajskiga cesarstva.
11. Platon; Plato, nar modrej Gerk.
12. Nilín, Egipčan o Nilu, reki.
13. Premagon, toliko narodov premagal.
14. Napáka, spaka: spačeni ljudje.
15. Derhtá, se trése.
16. Vangéli, vangelj, evangelium.
17. Maliki, domišljeni bogovi.
18. Temá, tma, tama: mnogobožje, ajdovšina.
19. omagati, omagovati: moč zgubiti, zgubljuvati.
20. Opoka, je opočil.

Št. 22: Francu I. našimu svitlimu Cesarju, Očetu Iblanskimu, in Karolini, naši svitli Cesarici, o pétimu prihodu v' Ilirijo na pr. po prvih in poslednjih dveh razstavkih:

Juga, severja vezilo	Pred bo Malti, Benečanam
Bla si vedno, Krajna mat!	Izmanjkavalo morjá,
To Cesarje ti vabilo	Ko zvest biti Avstrianam
Hodit, kraje keršovat.	Rod Ilirje prenehá.